

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

NEUVOSTO

NEUVOSTON PÄÄTÖS,

tehty 8 päivänä maaliskuuta 2001,

Turkin tasavallan liittymistä valmistelevan kumppanuuden periaatteista, ensisijaisista tavoitteista, välitavoitteista ja edellytyksistä

(2001/235/EY)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Turkille osana liittymistä valmistelevaa strategiaa annettavasta avusta ja erityisesti liittymistä valmistelevan kumppanuuden luomisesta 26 päivänä helmikuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 390/2001⁽¹⁾ ja erityisesti sen 2 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Helsingin Eurooppa-neuvosto totesi, että ”Turkki on ehdokasvaltio, jonka on määrä liittyä unioniin samojen kriteerien perusteella, joita sovelletaan muihinkin ehdokasvaltioihin. Olemassa olevan Eurooppa-strategian perusteella Turkki pääsee muiden ehdokasvaltioiden tapaan osalliseksi liittymistä edeltävästä strategiasta, jonka tarkoituksena on edistää ja tukea uudistuksia.” Tämän strategian keskeiseksi välineeksi luodaan liittymistä valmisteleva kumppanuus Eurooppa-neuvoston aiempien päätelmien pohjalta.
- (2) Asetuksen (EY) N:o 390/2001 mukaan neuvosto päättää komission ehdotuksesta määräenemmistöllä Turkille ehdotettavan liittymiskumppanuuden periaatteista, ensisijaisista tavoitteista, välitavoitteista ja edellytyksistä sekä siihen myöhemmin sovellettavista merkittävistä muutoksista.
- (3) Yhteisön avun saamisen edellytyksenä on olennaisten edellytysten täyttäminen ja erityisesti edistyminen Kööpenhaminassa vahvistettujen arviointiperusteiden täyttämiseksi. Jos jokin olennainen edellytys jää täyttymättä, neuvosto voi komission ehdotuksesta päättää

määräenemmistöllä toteuttaa asiaankuuluvia toimenpiteitä minkä tahansa liittymistä valmistelevan avun osalta.

- (4) EY—Turkki-assosiaationeuvosto on päättänyt, että Turkin liittymistä valmistelevan kumppanuuden toteuttamista valvovat soveltuvin osin assosiaatiosopimuksella perustetut elimet.
- (5) Komission vuoden 2000 määräaikauskertomuksessa esitettiin puolueeton arvio Turkin liittymisvalmisteluista ja määritettiin tietyt lisätoimia edellyttävät ensisijaisen toiminnan alat.
- (6) Turkin olisi osana liittymisvalmisteluja laadittava yhteisön säännösten käyttöönottoa koskeva kansallinen ohjelma. Tässä ohjelmassa olisi asetettava aikataulu liittymistä valmistelevan kumppanuuden yhteydessä vahvistettujen ensisijaisien tavoitteiden ja välitavoitteiden saavuttamiselle,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Turkin liittymistä valmistelevaan kumppanuuteen sisältyvät, asetuksen (EY) N:o 390/2001 2 artiklan mukaiset periaatteet, ensisijaiset tavoitteet, välitavoitteet ja edellytykset esitetään liitteessä, joka on tämän päätöksen erottamaton osa.

2 artikla

Liittymistä valmistelevan kumppanuuden toteuttamista valvovat soveltuvin osin assosiaatiosopimuksella perustetut elimet sekä toimivaltaiset neuvoston elimet, joille komissio raportoi säännöllisesti.

⁽¹⁾ EYVL L 58, 28.2.2001, s. 1.

3 artikla

Tätä päätöstä noudatetaan kolmannelta päivästä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 8 päivänä maaliskuuta 2001.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

K. LARSSON

LIITE

TURKKI: VUODEN 2000 LIITTYMISTÄ VALMISTELEVA KUMPPANUUS

1. JOHDANTO

Helsingissä 10 ja 11 päivänä joulukuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä Turkissa tapahtuneen myönteisen kehityksen johdosta sekä sen aikomuksesta jatkaa uudistuksia Kööpenhaminassa vahvistettujen arviointiperusteiden täyttämiseksi. Turkki on ehdokasvaltio, joka voi liittyä unioniin samoin perustein kuin muutkin ehdokasvaltiot.

Helsingissä kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti, että liittymiskumppanuus luodaan Eurooppa-neuvoston aiempien päätelmien pohjalta. Se käsittää ensisijaiset tavoitteet, joihin jäsenyysvalmisteluissa on keskityttävä poliittiset ja taloudelliset arviointiperusteet sekä jäsenvaltiolle kuuluvien velvoitteiden täyttäminen huomioiden, sekä yhteisön säännösten käyttöönottoa koskevan kansallisen ohjelman.

Luxemburgissa joulukuussa 1997 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaan liittymiskumppanuus on vahvistetun liittymistä valmistelevan strategian keskeinen väline, jolla eri tukimuodot voidaan kanavoida ehdokasmaalle yhden toimintakehyksen sisällä. Näin Euroopan unioni voi kohdentaa tukensa kunkin ehdokasmaan erityisiin tarpeisiin ja antaa tukea liittymisen kannalta merkityksellisten ongelmien selvittämisessä.

Tämän lähestymistavan mukaisesti komissio teki 26 päivänä heinäkuuta 2000 asetusehdotuksen Turkille liittymisvalmisteluja varten myönnettävän yhteisön rahoitustuen yhteensovittamista ja erityisesti liittymistä valmistelevan strategian luomista koskevan yhtenäisen kehyksen vahvistamisesta. Tämä Turkia koskeva kehysasetus on laadittu kymmentä Keski- ja Itä-Euroopan ehdokasmaata koskevan asetuksen (neuvoston asetus (EY) N:o 622/98, EYVL L 85, 20.3.1998, s. 1) mukaisesti.

Ensimmäistä liittymiskumppanuutta varten on tarkoitus antaa neuvoston asetus Turkin liittymistä valmistelevan kumppanuuden luomisesta. Komissio tekee tätä liittymistä valmistelevaa kumppanuutta koskevan ehdotuksen Turkin kanssa neuvoteltuaan ja ottaen huomioon neuvoston hyväksymät periaatteet, ensisijaiset tavoitteet, välitavoitteet ja edellytykset. Siinä otetaan huomioon arvio, joka esitetään vuoden 2000 määräaikauskertomuksessa Turkin edistymisestä jäsenyysvalmisteluissa.

2. TAVOITTEET

Liittymistä valmistelevan kumppanuuden tarkoituksena on vahvistaa yhtenäisessä kehyksessä lisätoimia edellyttävät ensisijaiset toiminnot alat, jotka on määritelty komission vuoden 2000 määräaikauskertomuksessa Turkin edistymisestä Euroopan unioniin liittymisen valmisteluissa. Lisäksi siinä esitetään rahoitus, joka on käytettävissä Turkin avustamiseen näiden ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä tähän apuun sovellettavat ehdot. Liittymistä valmisteleva kumppanuus tarjoaa perustan useille politiikan välineille, joita käytetään ehdokasvaltioiden auttamiseen niiden valmistautuessa jäsenyyteen. Turkin odotetaan hyväksyvän tämän liittymistä valmistelevan kumppanuuden pohjalta yhteisön säännösten käyttöönottoa koskevan kansallisen ohjelman ennen vuoden loppua. Ohjelma ei ole kumppanuuden erottamaton osa, mutta ohjelman sisältämien ensisijaisten toimien olisi oltava kumppanuuden mukaisia.

3. PERIAATTEET

Kunkin ehdokasvaltion osalta määritetyt keskeisimmät ensisijaiset tavoitteet liittyvät maan kykyyn täyttää Kööpenhaminassa vahvistetut arviointiperusteet, joiden mukaan jäsenyys edellyttää seuraavaa:

- ehdokasvaltiossa on vakaat instituutiot, jotka takaavat demokratian ja oikeusvaltion periaatteen toteutumisen, ihmisoikeudet sekä vähemmistöjen kunnioittamisen ja suojelun,
- ehdokasvaltiossa on toimiva markkinatalous, ja se pystyy selviytymään kilpailupaineista ja markkinavoimista unionissa,
- ehdokasvaltio pystyy vastaamaan jäsenyyden mukanaan tuomista velvoitteista, mukaan luettuna poliittisen unionin sekä talous- ja rahaliiton tavoitteiden noudattaminen.

Madridin Eurooppa-neuvosto korosti, että ehdokasmaiden on mukautettava hallintorakenteensa yhteisön politiikkojen moitteettoman toiminnan varmistamiseksi liittymisen jälkeen. Luxemburgin Eurooppa-neuvosto tähdensi, että yhteisön säännösten saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on välttämätöntä, mutta että se ei yksin riitä, vaan on tarpeen varmistaa, että sitä todella sovelletaan.

Helsingin Eurooppa-neuvosto vahvisti uudelleen, että liittymisprosessi on yhtenäinen kehys, joka kattaa kaikki 13 ehdokasvaltiota. Kaikki ehdokasmaat osallistuvat liittymisprosessiin samoista lähtökohdista. Eurooppa-neuvosto totesi, että niiden on jaettava perustamissopimuksissa vahvistetut Euroopan unionin arvot ja tavoitteet. Tässä suhteessa Eurooppa-neuvosto korosti Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaista riitojen rauhanomaisen ratkaisemisen periaatetta sekä kehotti ehdokasvaltioita pyrkimään kaikin tavoin ratkaisemaan jäljellä olevat rajakiistat ja muut niihin liittyvät kysymykset. Muussa tapauksessa niiden olisi kohtuullisen ajan kuluessa saatettava riita Kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Eurooppa-neuvosto totesi päätelmissään myös, että se tarkastelee tilannetta uudelleen vuoden 2004 loppuun mennessä mahdollisten ratkaisematta olevien riitojen osalta, sekä erityisesti riitojen vaikutusta liittymisprosessiin, jotta edistetään niiden ratkaisemista Kansainvälisessä tuomioistuimessa.

Lisäksi Eurooppa-neuvosto korosti, että Turkki pääsee muiden ehdokasvaltioiden tapaan osalliseksi liittymistä edeltävästä strategiasta, jonka avulla se voi edistää ja tukea uudistuksia. Siihen kuuluu vahvistettu poliittinen vuoropuhelu, jossa korostetaan edistymistä liittymisen poliittisten arviointiperusteiden täyttämiseksi, erityisesti ihmisoikeuskysymysten osalta, sekä Helsingin päätelmien kohdissa 4 ja 9 a mainittuja seikkoja. Tässä hengessä Euroopan unioni rohkaisee Turkkiä tukemaan edelleen yhdessä kaikkien osapuolten kanssa Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin ponnisteluja saattaa Kyproksen ongelman kokonaisvaltaiseen ratkaisuun tähtäävä prosessi onnistuneesti päätökseen.

4. ENSISIJAISET TAVOITTEET JA VÄLITAVOITTEET

Komission määräaikauskertomuksissa on tuotu esiin työ, joka ehdokasvaltioiden on vielä tehtävä tietyillä aloilla ollakseen valmiita liittymään unioniin. Tämä edellyttää välivaiheen tavoitteiden määrittämistä ensisijaisille toimille, ja niihin kuhunkin on liityttävä asianomaisten valtioiden kanssa yhdessä asetetut selkeät tavoitteet. Näiden tavoitteiden saavuttamisesta riippuu ehdokasmaille myönnettävän avun määrä sekä edistyminen neuvotteluissa, jotka jo ovat käynnissä joidenkin maiden kanssa, ja muiden maiden kanssa käytävien neuvottelujen käynnistäminen. Liittymiskumppanuuden ensisijaiset ja välitavoitteet on jaettu kahteen ryhmään eli lyhyen ja keskipitkän aikavälin tavoitteisiin. Lyhyen aikavälin tavoitteiden valinnassa on perusteena käytetty Turkin realistisia mahdollisuuksia saavuttaa nämä tavoitteet tai edistyä huomattavasti niiden saavuttamisessa vuoden 2001 loppuun mennessä. Keskipitkän aikavälin ensisijaisten toimien toteuttamisen oletetaan vievän yli vuoden, vaikka niidenkin toteuttaminen olisi aloitettava jo vuoden 2001 aikana.

Liittymistä valmistelevassa kumppanuudessa tuodaan esille Turkin liittymisvalmistelujen ensisijaiset alat. Turkin on kuitenkin pyrittävä ratkaisemaan kaikki määräaikauskertomuksessa yksilöidyt ongelmat. Lisäksi on tärkeää, että Turkki täyttää lainsäädännön lähentämistä ja yhteisön säännösten täytäntöönpanoa koskevat sitoumuksensa, jotka on tehty assosiaatiosopimuksen, tulliliitosta tehdyn sopimuksen ja asiaan kuuluvien EY—Turkki-assosiaationeuvoston päätösten nojalla muun muassa maataloustuotteiden kauppajärjestelmän osalta. On syytä pitää mielessä, että yhteisön säännösten saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä ei yksin riitä, vaan on myös tarpeen varmistaa, että sitä todella sovelletaan unionissa voimassa olevien sääntöjen mukaisesti. Kaikilla jäljempänä mainituilla aloilla tarvitaan yhteisön säännösten uskottavaa ja tehokasta voimaansaaattamista ja täytäntöönpanoa.

Komission määräaikauskertomuksessa esitetyn selvityksen perusteella Turkille on määritetty jäljempänä esitetyt lyhyen ja keskipitkän aikavälin ensisijaiset tavoitteet sekä välitavoitteet.

4.1 Lyhyen aikavälin tavoitteet (2001)

Vahvistettu poliittinen vuoropuhelu ja poliittiset arviointiperusteet

- Helsingin päätelmien mukaisesti Turkin on poliittisen vuoropuhelun yhteydessä tuettava voimakkaasti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin ponnisteluja saattaa onnistuneesti päätökseen Kyproksen ongelman kokonaisvaltaiseen ratkaisuun tähtäävä prosessi, mihin Helsingin päätelmien 9 a kohdassa viitataan.
- Turkin on vahvistettava ilmaisuvapauden lainsäädännöllisiä ja perustuslaillisia takeita Euroopan ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan mukaisesti. Tässä yhteydessä on käsiteltävä väkivallattomalla tavalla mielipiteensä ilmaisemisen johdosta vankeuteen tuomittujen henkilöiden tilannetta.
- Turkin on vahvistettava yhdistymisvapauden ja rauhanomaisen kokoontumisvapauden lainsäädännöllisiä ja perustuslaillisia takeita sekä edistettävä kansalaisyhteiskunnan kehittymistä.
- Turkin on tiukennettava säännöksiä ja tehostettava kaikin tarvittavin toimenpitein kidutuksen estämistä sekä varmistettava kidutuksen estämistä koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen noudattaminen.
- Turkin on mukautettava edelleen oikeudenkäyntiä edeltävään pidätykseen liittyviä oikeudellisia menettelyjä Euroopan ihmisoikeussopimuksen määräysten ja kidutuksen estämistä käsittelevän eurooppalaisen komitean suositusten mukaisesti.
- Turkin on parannettava mahdollisuuksia turvautua oikeussuojakeinoihin kaikissa ihmisoikeusloukkauksissa.
- Turkin on tehostettava lainsäädännön täytäntöönpanosta vastaaville virkamiehille ihmisoikeuksien alalla suunnattua koulutusta keskinäisessä yhteistyössä yksittäisten maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.
- Turkin on parannettava tuomioistuinlaitoksen, myös valtion turvallisuusasioita käsittelevän tuomioistuimen, toimivuutta ja tehokkuutta kansainvälisten vaatimusten mukaisiksi sekä erityisesti tehostettava tuomareille ja syyttäjille Euroopan unionin lainsäädännön alalla, ihmisoikeudet mukaan luettuina, suunnattua koulutusta.
- Turkin on pidettävä voimassa kuolemanrangaistuksen täytäntöönpanoa koskeva tosiasiallinen kieltö.

- Turkin on kumottava kaikki säännökset, jotka kieltävät Turkin kansalaisilta oman äidinkielen käytön radio- ja televisiolähetyksissä.
- Turkin on kehitettävä kokonaisvaltainen lähestymistapa alueellisten erojen vähentämiseksi ja erityisesti tilanteen parantamiseksi maan kaakkoisosassa kaikkien kansalaisten taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten mahdollisuuksien parantamiseksi.

Taloudelliset arviointiperusteet

- Turkin on vietävä päätökseen käynnissä oleva inflaationtorjunta- ja rakenneuudistusohjelma, josta on sovittu Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankin kanssa, ja varmistettava erityisesti julkisten menojen valvonta.
- Turkin on pantava pikaisesti täytäntöön rahoitusalan uudistus ja pyrittävä tässä yhteydessä varmistamaan avoimuus ja valvonta.
- Turkin on valmisteltava liittymistä edeltävä julkisen talouden valvontaa koskeva menettely, johon sisältyvät julkisen talouden tilasta vuosittain Euroopan unionin menettelyjen mukaisesti annettava ilmoitus sekä sellaisen kattavan liittymistä edeltävän talousohjelman esittäminen, jonka avulla maa valmistautuu liittymiseen.
- Turkin on toteutettava maataloutta koskevia uudistuksia.
- Turkin on jatkettava valtion yritysten ja laitosten yksityistämistä sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen.

Sisämarkkinat

- Teollis- ja tekijänoikeudet: Turkin on jatkettava tekijänoikeuslainsäädännön yhdenmukaistamista yhteisön säännösten kanssa ja tehostettava laittoman kopiointin vastaista toimintaa.
- Tavaroiden vapaa liikkuvuus: Turkin on nopeutettava yhdenmukaistamista eurooppalaisten standardien, varmenusmenettelyjen sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ja merkitsemisen osalta; sen on alettava tehostaa nykyistä markkinavalvontaa ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin rakenteita laitteiden ja koulutuksen avulla; sen on nopeutettava työtä, joka liittyy erityisaloihin (elintarvikkeet, lääkkeet, kosmetiikkatuotteet, tekstiilit) tai uuden yleisen lähestymistavan periaatteet osaksi kansallista lainsäädäntöä saattavan puitelainsäädännön antamiseen sekä luotava yhteensopiva hallinnon infrastruktuuri; sen on poistettava kaupan teknisiä esteitä.
- Kilpailu: Perustaksi avoimuudelle ja valtiontukien säännölliselle valvonnalle Turkin on annettava lainsäädäntö, jossa säädetään valtiontukien valvontaa koskevasta vastuusta.
- Julkiset hankinnat: Turkin on aloitettava lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa lisäämällä erityisesti hankintajärjestelmän avoimuutta ja hankintoihin liittyvää vastuullisuutta.

Verotus

- Turkin on aloitettava valmisteverojen ja arvonnäköveron yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa ottaen erityisesti huomioon verojen suuruus, verottomat liiketoimet, verojen soveltamisala ja verojen rakenne. Sen on varmistettava, että uudet verotoimenpiteet ovat yritysverotuksen käytännönsäätöjen periaatteiden mukaisia, ja lakkautettava mahdolliset syrjivät toimenpiteet.

Maatalous

- Turkin on kehitettävä toimiva maarekisteri, eläinten tunnistusjärjestelmät, kasvipassijärjestelmät ja parannettava hallintorakenteita maataloustuotteiden markkinoiden seurantaan varten sekä toteutettava ympäristöön liittyviä, rakenteellisia ja maaseudun kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.
- Turkin on vahvistettava tarkoituksenmukainen suunnitelma yhteisön eläinlääkintä- ja kasvinsuojelulainsäädännön omaksumiseksi, jossa etusijalla on kasvi- ja eläintautien torjuntaa koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen, ja lisättävä täytäntöönpanovalmiuksia erityisesti laboratoriotestien, tarkastusjärjestelyjen ja laitosten osalta.

Kalastus

- Turkin on perustettava hallintorakenteet, joilla voidaan seurata kalavarojen hyödyntämistä, markkinoiden kehitystä sekä rakenteellista kehitystä kalavarojen hoitoa koskevalla politiikalla, tarkastuksin ja valvontatoimin, sekä parannettava kalastusalusrekisteriä.

Liikenne

- Turkin on laadittava ohjelma yhteisön liikennealan säännösten saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.
- Turkin on aloitettava meriturvallisuusnormeja koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa sekä saatettava voimaan ja pantava täytäntöön turvallisuusnormeja.

- Meriliikenteen osalta Turkin on toteutettava luokituslaitosten valvontaa ja Turkin alusrekisterin toimivuuden parantamista koskeva toimintaohjelma.
- Turkin on aloitettava merenkulkuhallinnon, erityisesti lippuvaltion valvontaa koskevan hallinnon vahvistaminen.

Tilastointi

- Turkin on laadittava suunnitelma erityisesti väestöä ja sosiaalialaa koskevien tilastojen, alueellisten tilastojen, yritystilastojen sekä ulkomaankauppa- ja maataloustilastojen edelleen kehittämiseksi.
- Turkin on muutettava yritysrekisteri Euroopan unionin vaatimuksia vastaavaksi.

Työllisyys ja sosiaalasiat

- Turkin on laadittava suunnitelma ja yksityiskohtainen ohjelma lainsäädännön yhdenmukaistamiseksi yhteisön säännösten kanssa.
- Turkin on lisättävä edelleen ponnistelujaan lapsityövoiman käyttöä koskevan ongelman ratkaisemiseksi.
- Turkin on varmistettava edellytykset aktiiviselle ja riippumattomalle työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle muun muassa turvaamalla ammatilliseen järjestäytymiseen liittyvien oikeuksien kunnioittaminen ja kumoamalla ammattiyhdistystoimintaa rajoittavat määräykset.
- Turkin on tuettava toimia, joilla kehitetään työmarkkinaosapuolten valmiuksia ottaa käyttöön yhteisön säännöstö ja soveltaa sitä.

Energia

- Turkin on laadittava ohjelma yhteisön energia-alan säännösten omaksumista varten.
- Turkin on perustettava riippumaton sähkö- ja kaasualan sääntelyviranomainen; sen on annettava viranomaiselle toimivalta ja välineet tehtäviensä suorittamiseen tehokkaasti.
- Turkin on tehtävä valmistelut energian sisämarkkinoita varten erityisesti sähkö- ja kaasudirektiivin soveltamisen osalta sekä avattava markkinat.

Televiestintä

- Turkin on yhdenmukaistettava lainsäädäntönsä yhteisön säännösten kanssa toimilupien, yhteenliittymisen ja yleispalvelun osalta; sen on määriteltävä toiminnan vapauttamista koskevat tarpeet nykyistä tarkemmin.
- Turkin on parannettava riippumattoman sääntelyviranomaisen toimintavalmiuksia eli tehostettava sen kykyä panna määräyksiä täytäntöön.

Aluepolitiikka ja rakennepolitiikan välineiden yhteensovittaminen

- Turkin on laadittava ehdotus tilastollisten alueyksiköiden luokitteluksi (NUTS-luokittelu) yhteisön sääntöjen mukaisesti.
- Turkin on laadittava suunnitelma tuloksellisen aluepolitiikan kehittämiseksi.
- Turkin on otettava vähitellen käyttöön aluepoliittiset arviointiperusteet Turkin omaan suunnitteluprosessiin sisältyvien hankkeiden valintaa varten.

Kulttuuri- ja audiovisuaalisalan politiikka

- Turkin on aloitettava audiovisuaalisalan lainsäädännön yhdenmukaistaminen erityisesti Televisio ilman rajoja -direktiivin osalta.

Ympäristö

- Turkin on vahvistettava seikkaperäinen direktiivikohtaisesti laadittu ohjelma, jolla yhteisön säännöstö saatetaan osaksi Turkin lainsäädäntöä.
- Turkin on saatettava ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi osaksi maan lainsäädäntöä.
- Turkin on laadittava (direktiivikohtaisesti) investointien rahoitusta koskeva suunnitelma, jonka pohjana ovat lainsäädännön yhdenmukaistamista koskevat kustannusarviot sekä saatavissa oleva rahoitus julkisista ja yksityisistä lähteistä vuosittain eriteltyinä.

Oikeus- ja sisäasiat

- Turkin on laadittava Euroopan unionin lainsäädäntöä ja toimintatapoja oikeus- ja sisäasioiden alalla koskevia tiedotus- ja valistusohjelmia.
- Turkin on tehostettava järjestäytyneen rikollisuuden, huumekaupan ja korruption torjuntaa sekä parannettava valmiuksia käsitellä rahanpesuun liittyviä ongelmia.

Tulli

- Turkin on jatkettava vapaa-alueita koskevan lainsäädännön yhdenmukaistamista ja huolehdittava uuden tullikoodexin ja sen soveltamissääntöjen täytäntöönpanosta.

Hallinnon ja oikeuslaitoksen toimintakyvyn vahvistaminen

- Turkin on parannettava erityisesti koulutuksella ja eri ministeriöiden toiminnan tarkoituksenmukaisella yhteensovittamisella julkisen hallinnon kykyä omaksua ja panna täytäntöön yhteisön säännöstö sekä hallinnoida sitä; sen on kehitettävä tehokas rajavalvonta laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi sekä laittoman ihmiskaupan ja huumekaupan torjumiseksi.
- Turkin on nopeutettava julkisen hallinnon nykyaikaistamista, mihin kuuluu myös asianomaisten hallintoelinten vahvistaminen.
- Turkin on tehostettava varainhoidon valvontaa, parannettava tullin tehokkuutta, uudenaikaistettava verohallintoa ja lisättävä valmiuksia petosten torjuntaan; sen on tehostettava eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluvalvontaa myös rajoilla, organisoitava uudelleen ja tehostettava elintarvikevalvonnan hallintoa, parannettava tuomioistuinjärjestelmän toimivuutta ja edistettävä edelleen tuomareille tarkoitettua koulutusta yhteisöläisäädännön ja sen soveltamisen alalla.
- Ohjelmien hallinnointia varten Turkin on vahvistettava oikeudelliset, hallinnolliset sekä rahoitukselliset kehykset (tilintarkastuskäsikirja ja kirjausketju).

4.2 Keskipitkän aikavälin tavoitteet*Vahvistettu poliittinen vuoropuhelu ja poliittiset arviointiperusteet*

- Helsingin päätelmien mukaisesti Turkin on poliittisen vuoropuhelun yhteydessä ja Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan riitojen rauhanomaista ratkaisemista koskevaa periaatetta noudattaen tehtävä parhaansa saattaakseen tulokseen ratkaisematta olevat rajariidat ja muut niihin liittyvät seikat, mihin Helsingin päätelmien 4 kohdassa viitataan.
- Turkin on turvattava kaikille yksilöille kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet ketään syrjimättä kielestä, rodusta, ihonväristä, sukupuolesta, poliittisesta kannasta, filosofisesta vakaumuksesta tai uskonnosta riippumatta; sen on edelleen kehitettävä edellytyksiä ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauden toteutumiselle.
- Turkin on toteutettava perustuslain ja asiaa koskevan muun lainsäädännön tarkistaminen pyrkien turvaamaan kaikkien Turkin kansalaisten oikeudet ja vapaudet ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelemiseksi tehdyn Euroopan yleissopimuksen mukaisesti; sen on varmistettava näiden lainsäädännöllisten uudistusten täytäntöönpano ja yhdenmukaisuus Euroopan unionin jäsenvaltioiden käytäntöjen kanssa.
- Turkin on kumottava kuolemanrangaistus sekä allekirjoitettava ja ratifioitava Euroopan ihmisoikeussopimuksen pöytäkirja N:o 6.
- Turkin on ratifioitava kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus ja sen valinnainen pöytäkirja sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus.
- Turkin on mukautettava vankiloissa vallitsevat pidätysolosuhteet Yhdistyneiden Kansakuntien vankeinhoidon vähimmäissääntöjen ja muiden kansainvälisten normien mukaisiksi.
- Turkin on mukautettava kansallisen turvallisuusneuvoston asema hallitukselle neuvoa-antavana elimenä Euroopan unionin jäsenvaltioissa sovellettavan käytännön mukaiseksi.
- Turkin on kumottava maan kaakkoisosaan julistettu ja edelleen voimassa oleva hätätila.
- Turkin on turvattava kulttuurinen monimuotoisuus ja taattava kulttuurilliset oikeudet kaikille kansalaisille heidän alkuperästään riippumatta. Mahdolliset näiden oikeuksien toteutumista ehkäisevät säännökset, koulutusala koskevat säännökset mukaan luettuina, olisi kumottava.

Taloudelliset arviointiperusteet

- Turkin on saatettava yksityistämisen prosessi päätökseen.
- Turkin on saatettava maatalous- ja rahoitusalan uudistus päätökseen.
- Turkin on varmistettava eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmän kestävyys.
- Turkin on varmistettava koulutuksen ja terveyden yleisen tason parantaminen kiinnittäen erityistä huomiota nuorempiin sukupolviin ja epäedullisessa asemassa oleviin alueisiin.

Sisämarkkinat

- Tavaroiden vapaa liikkuvuus: Turkin on saatettava päätökseen lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa ja standardien yhdenmukaistaminen eurooppalaisten standardien kanssa sekä saatettava päätökseen nykyisten varmentamista, markkinoiden valvontaa ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevien rakenteiden vahvistaminen.

- Yhtiölainsäädäntö: Turkin on saatettava päätökseen lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa.
- Tietosuoja: Turkin on saatettava päätökseen lainsäädännön yhdenmukaistaminen ja voimaansaattaminen.
- Pääomien vapaa liikkuvuus: Turkin on saatettava päätökseen lainsäädännön yhdenmukaistaminen poistamalla erityisesti ulkomaisia sijoittajia koskevat rajoitukset.
- Kilpailu: Turkin on saatettava päätökseen lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa valtiontukien, myös alueellisten tukiohjelmien osalta; sen on yhdenmukaistettava monopoleja ja erioikeuksista nauttivia yrityksiä koskeva lainsäädäntö.
- Julkiset hankinnat: Turkin on saatettava päätökseen lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa; sen on varmistettava sen voimaansaattaminen ja täytäntöönpano.

Verotus

- Turkin on saatettava päätökseen kansallisen lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa.

Maatalous

- Turkin on suoritettava loppuun valmistelut maatalouspolitiikkaa ja maaseudun kehittämissä politiikkaa koskevan yhteisön säännösten omaksumista varten.
- Turkin on nykyaikaistettava elintarvikkeiden tuotantolaitokset (lihanjalostuslaitokset, meijerit) unionin hygieni- ja kansanterveysnormien mukaisiksi sekä perustettava lisää laitoksia hoitamaan testausta ja diagnostiikkaa.

Kalastus

- Turkin on suoritettava loppuun valmistelut yhteisen kalastuspolitiikan voimaansaattamista ja täytäntöönpanoa varten.
- Turkin on tiukennettava edelleen turkkilaisten kalastustuotteiden laatunormeja yleisesti ja parannettava tuotteiden turvallisuutta.

Liikenne

- Turkin on saatettava lainsäädännön yhdenmukaistaminen päätökseen maantieliikenteen (markkinoillepääsy, tieturvallisuus, vaarallisia aineita koskevat säännöt ja verotus), rautatieliikenteen, lentoliikenteen (erityisesti lentoturvallisuus ja lentoliikenteen hallinta) ja sisävesiliikenteen (aluksia koskevat tekniset vaatimukset) osalta.
- Turkin on varmistettava liikennealan lainsäädännön voimaansaattaminen ja täytäntöönpano erityisesti meriturvallisuuden osalta.
- Turkin on valmistauduttava siihen, että sen liikennekalusto (erityisesti meriliikenne- ja maantieliikennekalusto) täyttää täydellisen sisämarkkinoihin yhdentymisen asettamat tekniset vaatimukset.

Talous- ja rahaliitto

- Turkin on muutettava keskuspankkilakia niin, että se mahdollistaa osallistumisen Euroopan keskuspankkijärjestelmän toimintaan.
- Turkin on varmistettava keskuspankin täydellinen riippumattomuus hallituksesta.

Tilastointi

- Turkin on omaksuttava yhteisön järjestelmien kanssa yhteensopivat tilastointimenetelmät ja toimintatavat erityisesti bruttokansantuotteen arvioimisen, yhdenmukaistettujen kuluttajahintaindeksien, lyhyen aikavälin indikaattoreiden, sosiaalialan tilastojen, yritysrekisterin ja maksutaseen osalta.
- Turkin on yhdenmukaistettava edelleen kansantaloudellisia tilastoja yhteisön vastaavan säännösten mukaisiksi.
- Turkin on huolehdittava henkilöstön riittävästä koulutuksesta ja parannettava hallinnollisia valmiuksia.

Työllisyys ja sosiaalasiat

- Turkin huolehdittava kaikkien vielä esiintyvien naisiin kohdistuvan syrjinnän muotojen sekä sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaan, ikään taikka sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän muotojen poistamisesta.
- Turkin on saatettava työoikeutta, naisten ja miesten tasa-arvoista kohtelua, työterveyshuoltoa ja työturvallisuutta sekä kansanterveyttä koskeva yhteisön lainsäädäntö osaksi kansallista lainsäädäntöä; sen on vahvistettava tähän alaan liittyviä sekä sosiaaliturvan koordinoimiseksi tarvittavia hallinnollisia rakenteita.
- Turkin on varmistettava sosiaalipolitiikkaa ja työllisyyttä koskevan yhteisön säännösten tehokas voimaansaattaminen ja täytäntöönpano.

- Turkin on laadittava kansallinen työllisyysstrategia, joka antaa mahdollisuuden osallistua tulevaisuudessa eurooppalaiseen työllisyysstrategiaan muun muassa ottamalla käyttöön yhteiset työllisyyskatsaukset ja sen on kehitettävä tässä yhteydessä valmiuksia seurata työmarkkinoiden ja yhteiskunnan kehitystä ja erityisesti parhaillaan käynnissä olevan kiihtyvän rakennemuutoksen vaikutuksia.
- Turkin on edelleen kehitettävä sosiaalista suojelua muun muassa vakiinnuttamalla sosiaaliturvajärjestelmän uudistus sekä pyrittävä saamaan järjestelmän rahoitus kestäväälle pohjalle ja samalla vahvistettava sosiaalista turvaverkkoa.

Energia

- Turkin on toteutettava energialaitosten uudelleenjärjestely ja jatkettava kilpailun vapauttamista energia-alan eri sektoreilla; sen on vahvistettava hallinto- ja sääntelyrakenteita.
- Turkin on saatettava päätökseen kansallisen lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön energia-alan säännösten kanssa.

Televiestintä

- Turkin on saatettava päätökseen yhteisön lainsäädännön saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä.
- Turkin on laadittava koko viestintäalan kattava politiikka.

Aluepolitiikka ja rakenteellisten välineiden yhteensovittaminen

- Taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kehittämiseksi Turkin on laadittava sisäisiä eroja kaventava kansallinen politiikka, johon sisältyvät monivuotiset talousarviomenettelyt sekä rakenteiden perustaminen arvioinnin seurantaan varten.

Kulttuuri- ja audiovisuaalisalan politiikka

- Turkin on saatettava päätökseen audiovisuaalisalan lainsäädännön yhdenmukaistaminen ja lisättävä televisio- ja radio toimintaa valvovan riippumattoman viranomaisen toimintavalmiuksia.

Ympäristö

- Turkin on saatettava voimaan yhteisön ympäristösäännöstö ja pantava se täytäntöön erityisesti laatimalla puitelainsäädäntö ja alakohtainen lainsäädäntö sekä parannettava ympäristönsuojelun toteuttamisessa tarvittavia institutionaalisia, hallinnollisia ja valvonnallisia toimintaedellytyksiä.
- Turkin on pantava yhteisön säännöstö täytäntöön kiinnittäen erityistä huomiota puitelainsäädäntöön, monialaiseen lainsäädäntöön sekä luonnonsuojelua, veden laatua ja jätehuoltoa koskevaan lainsäädäntöön; sen on toteutettava jätehuoltosuunnitelma.
- Turkin on perustettava seurantaverkostoja ja kehitettävä lupamenettelyt; sen on perustettava ympäristöntarkastusyksiköt ja järjestettävä tietojen keruu.
- Turkin on sisällytettävä kestävä kehityksen periaate kaikkien muiden politiikan alojen määrittelyihin ja täytäntöönpanoon.
- Turkin on saatettava voimaan ja pantava täytäntöön ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi.

Tulli

- Turkin on saatettava päätökseen erityisesti vapaa-alueita, kaksikäyttötuotteita ja -teknologioita, esiasteita sekä väärennettyjä ja kopioituja tuotteita koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen yhteisön säännösten kanssa.

Oikeus- ja sisäasiat

- Turkin on laadittava yhteisöoikeutta sekä oikeus- ja sisäasioita koskevan säännösten täytäntöönpanoa koskevia koulutusohjelmia.
- Turkin on edelleen kehitettävä ja vahvistettava oikeus- ja sisäasioista vastaavia instituutioita ja huolehdittava erityisesti poliisin toiminnan vastuullisuudesta.
- Turkin on omaksuttava tietosuojaa koskeva yhteisön säännöstö, jotta se voi osallistua täysimääräisesti Schengenin tietojärjestelmän ja Europolin toimintaan.
- Turkin on aloitettava viisumilainsäädännön ja -käytäntöjen yhdenmukaistaminen vastaavien Euroopan unionin säännösten ja käytäntöjen kanssa.
- Turkin on omaksuttava ja pantava täytäntöön maahanmuuttoa (maahantulo, takaisinotto, karkotus) koskeva Euroopan unionin säännöstö ja käytännöt laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi.
- Turkin on vahvistettava edelleen rajavalvontaa ja tehtävä valmisteluja Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen täysimääräistä täytäntöönpanoa varten.

- Turkin on poistettava vuoden 1951 Geneven yleissopimukseen liittyvä turvapaikkaoikeutta koskeva maantieteellinen varaus sekä suunniteltava majoitus ja sosiaalinen tuki pakolaisia varten.
- Turkin on omaksuttava ja pantava täytäntöön Euroopan unionin säännöstö korruption, huumeiden, järjestäytyneen rikollisuuden ja rahanpesun torjunnan sekä rikos- ja yksityisoikeudellisissa kysymyksissä tehtävän oikeudellisen yhteistyön aloilla; sen on lujitettava kansainvälistä yhteistyötä kyseisillä aloilla.

Hallinnon ja oikeuslaitoksen toimintakyvyn vahvistaminen

- Turkin on saatettava julkishallinnon uudenaikaistaminen päätökseen; sen on varmistettava yhteisön politiikkojen tehokas hallinnointi, mihin sisältyvät rajavalvonnan vahvistaminen ja valmistelut Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen täysimääräistä voimaansaattamista varten.
- Turkin on saatava valmiiksi sisäistä ja ulkoista varainhoidon valvontaa koskeva lainsäädäntö; sisäisen tarkastuksen ja valvonnan yhdenmukaistamista varten sen keskushallintoon on perustettava sisäisen tarkastuksen/valvonnan yhdenmukaistamisesta vastaava elin; Turkin on perustettava sisäisiä tarkastus-/valvontayksiköitä varoja käyttäviin toimielimiin ja varmistettava kansallisten sisäisten varainhoidon valvojien ja tilintarkastajien toiminnallinen riippumattomuus sekä keskushallinnon tasolla että hajautetulla tasolla ja otettava käyttöön varainhoidon ennakkotarkastus; sen on laadittava tilintarkastuskäsikirja ja kirjausketju yhteisön varojen käytön valvomista varten.
- Turkin on saatettava alueellinen uudistus päätökseen ja laadittava malli alue- ja kunnallishallintoa varten.
- Turkin on perustettava alueelliset toimintarakenteet sekä vahvistettava aluekehityksestä nykyisin vastaavia hallintorakenteita.

5. OHJELMASUUNNITTELU

Vuosina 1996—1999 Turkki sai avustuksina 376 miljoonaa euroa eli vuosittain keskimäärin hieman yli 90 miljoonaa euroa. Vuodesta 2000 eteenpäin Turkille kohdennettavaksi määräksi on vahvistettu 15 prosenttia kahdenvälisen Meda-avun talousarviosta niiden varojen lisäksi, jotka sille kohdennetaan Eurooppa-strategiaa koskevan asetuksen ja liittymistä valmistelemaa strategiaa koskevan asetuksen mukaisesti. Ensiksi mainitussa asetuksessa, joka annettiin huhtikuussa 2000, säädetään, että Euroopan yhteisön ja Turkin tulliliiton vahvistamiseen tähtääviä täytäntöönpanotoimenpiteitä varten myönnetään kolmen vuoden ajan vuosittain viisi miljoonaa euroa. Jälkimmäinen asetus, jonka hyväksymismenettely on meneillään, liittyy Turkin taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä edistävien toimenpiteiden toteuttamiseen, ja sen nojalla Turkille on tarkoitettu myöntää kolmen vuoden ajan 45 miljoonaa euroa vuodessa.

Kaikki nämä varat kohdennetaan liittymisvalmisteluihin. Vuonna 2000 varojen käyttö jakautuu seuraavasti:

- 50 prosenttia varoista kohdennetaan rakenteellisiin tai alakohtaisiin uudistuksiin, joilla pyritään erityisesti yhdenmukaistamaan Turkin lainsäädäntö ja toimintatavat yhteisön säännösten mukaisiksi. Uudistuksia tuetaan erityisesti rakennesopeutusvaroista, ja tarkoituksena on auttaa Turkia yhteensovitusti Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankin kanssa toteuttamaan merkittäviä rakenneuudistuksia yhteisön säännösten mukaisesti.
- 50 prosenttia varoista kohdennetaan toimenpiteille, joilla edistetään Turkin yhdentymistä Euroopan unioniin. Tarkoituksena on auttaa Turkin viranomaisia ja instituutioita lisäämään yhteisön säännösten täytäntöönpanossa tarvittavia valmiuksia (instituutioiden kehittämisellä) sekä auttaa Turkia tekemään tarvittavat investoinnit maan teollisuuden ja infrastruktuurin saattamiseksi yhteisön vaatimusten mukaisiksi (investointituet, alueellinen kehittäminen ja maaseudun kehittäminen). Näistä varoista Turkki voi myös rahoittaa osan osallistumisestaan yhteisön ohjelmiin ja yhteisön erillisvirastojen toimintaan, mukaan luettuna osallistuminen tutkimuksen ja kehittämisen viidenteen puiteohjelmaan (EYVL L 26, 1.2.1999, s. 1), sekä koulutusta ja pk-yrityksiä koskevaan toimintaan.

5.1 Kansainvälisten rahoituslaitosten asema

Liittymiskumppanuus lujittaa Turkin ja kansainvälisten rahoituslaitosten yhteistyötä ja painottaa sitä uudelleen. Liittymiskumppanuuden yhteydessä käyttöön asetettavat varat toimivat vauhdittavana alkupääomana, jonka ansiosta kansainvälisiltä rahoituslaitoksilta voidaan saada enemmän kehittämisvaroja. Komissio suunnittelee tätä prosessia yhteistyössä ehdokasmaiden, Euroopan investointipankin ja kansainvälisten rahoituslaitosten, erityisesti Maailmanpankin kanssa, ja pyrkimyksenä on edistää liittymisvalmistelujen kannalta merkityksellisten hankkeiden yhteisrahoitusta. Samaan aikaan on tärkeää olla tiiviissä yhteistyössä muiden rahoittajien (jäsenvaltiot, yhteisön ulkopuoliset maat) ohjelmien kanssa.

6. EHDOLLISUUS

Hankkeiden rahoittamiseen Turkia koskevien liittymistä valmistelevien välineiden kautta myönnettävän yhteisön avun edellytyksenä on, että Turkki noudattaa assosiaatiosopimuksen, tulliliiton ja asiaan liittyvien EY—Turkki-assosiaationeuvoston päätösten mukaisia sitoumuksiaan esimerkiksi maataloustuotteiden kauppajärjestelmän osalta sekä jatkaa toimia Kööpenhaminassa vahvistettujen arviointiperusteiden täyttämiseksi ja ennen kaikkea edistyy tämän liittymistä valmistelevan kumppanuuden ensisijaisen tavoitteiden saavuttamisessa vuonna 2001. Näiden yleisten edellytysten noudattamatta jättäminen saattaa johtaa ehdotetun kehysasetuksen 4 artiklan nojalla neuvoston päätökseen keskeyttää rahoitusapu.

7. VALVONTA

Liittymistä valmistelevan kumppanuuden täytäntöönpanoa valvotaan assosiaatiosopimuksen yhteydessä. Kuten Helsingin Eurooppa-neuvosto Turkin osalta korosti, on tärkeää, että assosiaatiosopimuksen elimet ovat edelleen kehys, jossa yhteisön säännösten saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä voidaan tarkastella samojen yksityiskoh- taisten sääntöjen mukaan riippumatta siitä, onko neuvottelut aloitettu.

Liittymistä valmistelevan kumppanuuden osa-alueita käsitellään asianomaisesta osa-alueesta vastaavassa alakomi- teassa. Assosiaatiokomitea käsittelee ensisijaisesti tavoitteisiin ja välitavoitteisiin liittyvää yleistä kehitystä, edistymistä ja ongelmia sekä alakomiteoiden sille käsiteltäviksi toimittamia erityisiä kysymyksiä.

Meda-ohjelman hallintokomitea huolehtii aluksi siitä, että kolmeen rahoitusvälineeseen (Meda ja kaksi eurooppalai- seen strategiaan liittyvää varainhoitoasetusta) liittyvät päätökset ovat yhteensopivia sekä keskenään että liittymis- kumppanuuden kanssa.

Komissio valmistelee parhaillaan uutta asetusta vuoden 2001 alustavan talousarvioesityksen uuden budjettikohdan "Liittymistä valmisteleva strategia Turkia varten" toteuttamiseksi. Tämän asetuksen antamisen jälkeen liittymiskump- panuuden yhteensopivuutta valvoo Phare-ohjelman hallintokomitea.
